

Pica-pau-de-cabeça-amarela

A tetőkből piros virágok nőnek ki. Lestrapált kisteherautók rakfelületén lestrapált kölcsönműkások merednek szigorúan más és más irányba. Kutyák horpasztanak az út szélén a napsütésben, amelyben az út szélén kutyák horpasztanak.

Georg Horwathékat utoléri egy vidáman dudáló évjárat-rokon Volkswagen mikrobusz. Ez a másik kisbusz elszáguld mellettük, Ali nevet, rálép a gázra, maga is előzni készül, a másik mikrobusz gyorsít. Így megy ez egy darabig; vakmerő üldözései verseny, minimum egy alkalommal hajsztál híja, hogy nem hálnak meg mindnyájan.

Egy hosszabb egyenes szakaszon Ali a szembejövö sávban a másik busz mellett hasít, és mutatja Georg Horwathnak, hogy tekerje le az ablakot. Az ablakon át, dacolva a motorok zajával, bömbölö beszélgetésbe kezd a soförlánnyal, aki, amint azt Georg Horwath megdöbbenve, söt megrettenve megállapítja, a legszebb nő, akit életében látott.

Ismerik egymást Alival vagy nem ismerik, csak első pillantásra rokonszenveznek. Kivillantják a fogsorukat, megvillantják a tenyerüket, és hangosan nevetnek, hogy hallják egymást a motorok zaja ellenére.

A nő legföljebb húszéves. Gesztusai egyszer lányosak, túlzóan szélesek, máskor kecsesek, mint egy dämáé. Tágra nyitja a szemét; nagy és sötétkék. Amilyen az apjáé, gondolja Georg Horwath, amilyen Ali szeme. Vastag rasztacopfokban himbálózik a haja a fehér trikó fölött; a rasztacopfokkal Georg Horwath amúgy mindig *Predatort*, az Alien-szörnyet asszociálta, ám ehhez a frizura viselője túl vonzó, beleértve napcsókoltá felkarját – igen, *napcsókoltá* –, amint a kormánykereken dobol, amivel, a kisbusz belsejét betöltö zene ritmusára, többször is szórakoztatja magát. A két jármű az egyik kanyarban olyan közel kerül egymáshoz, hogy Georg Horwathnak úgy tűnik, mintha egészen finoman érezné a lány izzadságának szagát, de az alighanem a saját izzadságáé, s ekkor a saját nevét hallja a lány szájából, és mintha neki szólna a pillantása vagy csak ezt szeretné.

A szép rasztacopfos árnyékából kiválik valaki, egy férfi; esetlenül átinteget Georg Horwathnak. Pillantása a keret nélküli szemüvegen át; igen, milyen is? Valahogy, valahogy..., gondolja Georg Horwath, valahogy kellemetlenül barátságos. Ahogyan az ingén barátságosan kitátják a csöürket a tarka papagájok. Ahogy a szalmaszerű szöke haja barátságosan lengedezik.

„Horwath!” A lány a hüvelykujjával a vállá fölött a mellette ülö utasra mutat.

Georg Horwath fölemeli a kezét, Alinak pedig most mégis el kell hagynia az előzösavot, különben frontálisan beleszállna egy teherautóba.

És ennyi volt.

A lány dudál és elhúz előlük; hamarosan már nem is látni a buszt. Látomás, gondolja Georg Horwath, és ezalatt saját magát érti, leveszi keret nélküli szemüvegét, és megtörölgeti a lencsüket – s most Ali belekezd a mondókájába, megröja Georg Horwathot; hevesen gesztikulál. Georg Horwath egyetlen szöt sem ért, és mégis minden szöt ért.

A személycsere már nem egyedül az ö titka, és az, hogy elvesztette a titkát, elfújja Georg Horwathnak az összetévesztetés fölötti örömet. Lelepleztek, gondolja Georg Horwath, *fények tengeré*, gondolja, *kafkaeskul*, gondolja, szomjas, és azt szeretné, ha bárhová is, de megérkeznének végre.

Ali egyszer csak nevetni kezd, csöválja a fejét és a szeme sarkából az utasára néz.

„Paraty?”, kérdi.

„Paraty”, mondja Georg Horwath.

Ali megkopogtatja a madaras prospektust. „Aves?”

„No”, mondja Georg Horwath, és eszébe jut a portugál szó a *sörre*; meg tudná mutatni Alinak a *Cervejaria Vogelbräu* címét, de azt mondja: „Si, si, aves.”

Ali csodálkozva néz rá. „Tudo bem.”

„Tudo bem.”, ismétli Georg Horwath.

Nagyobb településen autóznak át éppen. Autószerelő, kioszk, zöldségesstand, körforgalom, templom, kioszk, beszögelt ablakokkal. *Sötét*, gondolja Georg Horwath, *szeretik a kísértetek*.

Tudni akarja a rasztafrizurás nő nevét, hogy ne „a rasztafrizurás nő”-ként kelljen gondolnia rá.

„Dreadlock-Girl?”, mondja Alinak. „You know her name? Nom?”

Ali nem reagál, ezért Georg Horwath, mint aki meg akarja mutatni, mit tud, lerajzolja a rasztás lányt a madaras prospektusra, és megmutatja a sofőrnek.

„Predator!”, mondja Ali, és like-ra egyenesíti a hüvelykujját.

Egy idő múltán, amikor Georg Horwath már elfelejtette, hogy meg akarta tudni a nevet, Ali így szól: „Juliana”. Fölemelt mutatóujjal, de mosolyogva hozzáfűz valamit, akár egy apa, aki, harmadrészt játékból, kétharmad részt halál komolyan azt tanácsolja: el a kezekkel a lányától.

És Georg Horwath a következő pillanatban pontosan ezt képzei el, az ujjait, amint valami mérőben valószínűtlent csinálnak, elképzei a hajfonatok alatti melegséget, s a következő gondolata reflexszerűen, azonnal: *Regina*, és hogy jelentkeznie kéne az asszonynál, tudatnia vele, hol van és kicsoda ő, csakhogy sem az egyikben, sem a másikban nem biztos, Reginát pedig világleletében nem érdekelte semmi, ami bizonytalan.

„Juliana”, ismétli Georg Horwath, és reméli, hogy a lány ott lesz, ahová Ali viszi őt, s ezzel egy időben azt gondolja: „Szívesen lennék együtt egy olyan nővel, aki *payback*-pontokat gyűjt.” Fogalma sincs, hogy jutott most hirtelen épp ez az eszébe. Az elképzelés, hogy olyan valakit tudjon maga mellett, akit nem érdekel, hogy követik és rögzítik a vásárlási szokásait, és akinek nem kínos, hogy a pénztárnál igennel feleljen a *payback*-pontokat illető kérdésre, most épp roppantul tetszik neki. Talán, mert egy ilyen valaki feltételezhetően más kérdésekben is lazább és nagyvonalúbb lenne Reginánál.

Regina alapból gyűlöli a gyűjtögetést. Mindent gyűlöl, ami több a szükségesnél. Az adatgyűjtőket is, így aztán szóba sem jön számára a *payback*. Az online-shoppingot meg végképp megveti. Az ő szemében az a nap volt (az operát kivéve) minden kultúra hanyatlásának kezdete, amikor bevezették a bérmentesített válaszküldeményeket.

Georg Horwath szerint. Maga Regina sosem fejezte ki magát ilyen drasztikusan. Tulajdonképpen csak annyit mondott, mellékesen, hogy „boltban és kedd délelőtt” vásárol a legszívesebben, „olyankor a legkisebb a nyüzsgés”. És hogy olyan „dohos érzése” van az online bankkártya-használatától.

Ali egy helynévtáblára mutat: megérkeztek Paratyba. És mégsem. A tábla előtt lekanyarodik jobbra, és keresztülhajt egy falun, amely nemigen több annál a képzetnél, hogy itt valaha emberek éltek. Betört ablakok, a tetőkön lyukak, s még csak kószáló állatok sincsenek.

Véget ér az aszfaltút. Hepehupás földút kanyarog meredeken fölfelé a mind magasabb és sötétebb fák között. Georg Horwath egyik fafajtát sem ismeri föl, de ez nem jelent semmit; a tölgyet, a nyírfát és a fenyőt leszámítva a fák nevei mind idegen nyelvi szavak neki. Éger, tiszafa, kóris, szil; milyen különösen hangzanak ezek mind.

Fölerősödött az utazásaj. A busz recseg-ropog és durrog, a motor sípol, csikorognak a kavicsok a kerekek alatt. Georg Horwath elhitei magával, hogy éles majomrikoltozást hall a fakoronából, és azt, ahogyan a meselény-harkály, a *Pica-pau-de-cabeça-amarela* egy fatörzsön dolgozik. Ezzel nincs megelégedve. *Egy fatörzsön dolgozni*. Ismét jelentkezik a megfelelő szó iránti igénye. Pontosán milyen hangot ad a harkály munkája? Hogyan hangzik a *Pica-pau-de-cabeça-amarela*? *Szavasítás* kell neki.

Georg Horwath rákényszeríti magát, hogy egyenesen előre nézzen.

Hosszú ujjú bokrok vakargatják a karosszériát.

Karmaiban tart a nyelv nevé fenevad, gondolja Georg Horwath, és összerázkódik, enyhén émelyeg, talán a spenótos táskától, talán a földút tapintatlanságától, talán a hőségtől. Nem kéne hűvösnek lennie a dzsungelben? Fölgyűri az ingujját.

A földút tapintatlansága?

Ali összecsippentette a szemhéját. Olyan keskeny az út, hogy lehetetlen minden kátyút kikerülnie, annál is inkább, mivel Georg Horwathnak határozottan az az érzése, hogy gyorsabban hajt annál, mint ahogy az a kövekkel és lyukakkal telehintett útfelületen a busznak és Georg Horwath gyomrának üdvös lenne. „Stop, please, Ali, can we stop?”

Ali megállítja a kisbuszt. A hőség azonnal súllyal bíró, zajos szaggá változik. Nedves föld és apokaliptikus rovarzűmmögés. És valóban – nem képzelgés – valahol egy harkály kopácsol.

„Istenem”, suttogja Georg Horwath, és megfordul a saját tengelye körül. Nem tudja lerázni saját magát.

„Okay?”, kérdi Ali.

„Si. No.” Georg Horwath vigasztalhatatlan.

Félórás nyirkóság és hintázás után nem igazán van jobban, de legalább az út kiszélesedett, ritkul az erdő. Ali két óriáspálma (valószínűleg nem óriáspálmák) között egy tisztásra hajt be a busszal. Egy torony körül négy fakunyhó áll, földig lejtő tetővel. Terepszín-foltos nadrágok és ingek száradnak a köteleken, egy juhászcutya lustán fölemeli a fejét. Egy férfi alszik a függőágyban, lecsügg a karja, a fűben egy bicska és egy félig megfaragott kis fa-madár hever. Ali leparkol két másik VW busz között. Kiszállnak.

A torony biztosan megvan húsz méter magas, és valami sötét anyagból van, fából vagy vályogból; nehéz eldönteni, mert a tetejétől az aljáig madárürülék borítja, ez a szürkés fehérség, amely az európai pályaudvarok acélszerkezetéről ismerős, abból az időből, amikor még nem volt szabad ritkítani a galambokat. Füst, sült banán és kézitükör előtti borotválkozás szaga a levegőben. Néhányan a kunyhóktól odébb félkörben guggolva egy fiút vagy egy nagyon kis termetű férfit hallgatnak. Mások egy hosszúkás asztalnál ülnek, onnan sandítanak át a jövevényre. Julianát sehol nem látni.

Amikor Georg Horwath becsapja a busz ajtaját, madarak száza nyilallnak ki a toronybéli láthatatlan üregekből. Sárgán és pirosan rikoztognak és panaszkodnak. Ámbár számos, különböző fajtájú van közöttük, a madarak egyetlen rajjá formálódnak a torony fölött, és elrepülnek az erdő felé. Pár pillanattal később már el is tűntek benne, színeikkel és harsány átkozódásukkal.

A madarak vissza fognak jönni, gondolja Georg Horwath, én meg továbbállok majd. Eszébe jut a megbízása, a soron következő tárgyalások, még Hartmut is. Regina. Előhúzza a zakójából a telefonját, s ekkor áll előtte az öreg nő. Farmerben és farmeringben, áll alatt megköthető madzagos kalapban lépett oda a torony elé, a vödör úgy van a csuklójára akasztva, mint valami ékszer. Mustrálgatja Georg Horwathot, és mond néhány szót. Anélkül, hogy fölfogná az értelmüket, Georg Horwath úgy érzi, neki szólnak.

Ali azt feleli: „Si.”

Valószínűleg az „Ó az?” kérdésre válaszol.

Szemlátomást a matróna itt a főnök. Georg Horwath épp elég sokáig vetette alá magát hierarchiáknak. Az öreg nő lépéseinek szigora, az Alinál érezhető feszültség; még a vödörcske is féltősen kocódik össze a matróna csuklóján a matt-ezüst karkötőkkel.

Georg Horwath igyekszik érdeklődést, nyitottságot sugározni, magabiztosan mosolyogni. Félreértés. Istenkém. Már százszor is eltévesztették a nevét... A mosolygásnak mindössze annyi az eredménye, hogy össze akar csuklani a térde. Mintha szájsarkainak széthúzása a hosszú út után az összes maradék erejét fölemésztette volna.

Georg Horwath leül a fűbe. Kiesik a kezéből a telefonja.

Ali tovább beszél, magyarázkodik, mentegeti magát, amiért a megfelelő személy helyett egy másikat hozott el, s a tetejébe még egy ilyen nyámnylát. A matróna fölszegezi az állat, miközben hallgatja; ez tíz évvel büszkébbé teszi, hatvan, talán nyolcvan; határozott mozdulattal legyezve az arca előtt, eltessékeli onnan

Alit. Most lefelé néz; sárga a szeme?, eltartja a testétől a karjait; ragadozó madár, amely ráfókuszál a célra, a prédára, a rágcsálóra a fűben.

Szárnyak, gondolja Georg Horwath: *Zuhanórepülés*.

Fehér hajtincsek a matróna kalapja alatt, nem nyugszanak, folytatni akarják, megállíthatatlanul. Alkarjain tetoválás: a balon valami nagy, egy sólyom, a jobbon valami fekete.

Ragadozó madarak a varjak? Varjazó madarak?

A fekete madár karja lassan vitorlázva leereszkedik, amint kezet nyújt Georg Horwathnak, akinek karmok fűrődnek a tenyerébe; a matróna könnyedén talpra húzza őt. A hosszú körmök azok, alattuk kosz vagy vér; a vödörcske valami búzt rejt, amely vinnyog.

„Isten hozta az urat. Meddig szándékozol nálunk maradni?” Nem ereszti el Georg Horwath kezét.

„Egy... egypár napig. Mennyi lenne a túl sok?” A napsütés, a szomjúság, a fáradtság, az, hogy a matróna németül beszél, a bűz; mindez elég ahhoz, hogy Georg Horwath nyelve akadozni kezdjen, perzseli a saját mosolya. Kukacok. Csak kukacok.

A rovarok *zzzirregnek*, amikor Georg Horwath rájuk gondol. A matróna, amikor Georg Horwath elgondolja magának a hangját, *finoman-karcosan sercegve* beszél. Leereszti a két karját, *összezárja a szárnyait*, a vödörcske és a karkötői *zörögnek*.

„Miért vagy itt?”

„Én...”

Mert elraborták. Mert összetévesztették valakivel. Mert szívesen összetévesztette és elrabortatta magát. Mert akként, aki, nem kellett oda mennie, ahová akként, aki volt, mennie kellett volna. Mert kitalálta őt valaki.

Csak el innen, csak el innen, gondolja Georg Horwath, *mindegyre el akartam menni innen. És csak ... csak más-valakiként tudtam ... tudtam ... El-magamtól; ez volt a célo*m.

A távolból a dzsungelből: a harkály *kopácsolása*.

„Mit – mit jelent ez?”, kérdi Georg Horwath.

A matróna belenyúl a vödörcskébe.

„Te vagy a szakértő”, mondja Georg Horwath.

A matróna Georg Horwath kezébe teszi a gömbölyűséget. Csiklandoz. Újra felhangzik a *kopkopp*.

„Ott. Hallod?” Harkály. Csönd. Harkály.

Georg Horwathnak valami másra kell cserélnie a *kopkopp*-ot; a *kopkopp* gyámoltalan és gyanútlan.

Mintha az égben valaki körömmel gépelne a hőség billentyűzetén. Nem! *Mint a szapora kattintgatás a tapipadon*.

A torony kapujánál a matróna Georg Horwath tarkójába suttog. „Akik hozzám jönnek, mind ismerik a céljukat. Legtöbbször a madarakat akarják látni, tarka, rikító, fura madarakat. Vannak néhányan, akiket nem érdekelnek a madarak, ők a remeteszerű zavartalanságért jönnek, itt, a dzsungel közepén, mindazonáltal csupán egyórányira a tengeri strandoktól. Tévedésből eddig még senki nem volt itt.”

Georg Horwath elnehezült lábakkal mássza meg a lépcsőket. A torony belsejében fluoreszkáló gombák világítanak a falakon. Burukkolás; mintha galamboké lenne. A matróna hangos lihegése a fölfelé kaptató Georg Horwath sarkában; vendéglátónőjét megöregítették a lépcsők.

„Nem hoztam magammal ennivalót”, mondja Georg Horwath, és a torony fele magasságában kipillant a tisztásra egy nyíláson át. A raj a fakoronák fölött köröz, egy madár bevágódik a zöldbe – rikoltozás.

„Nem lesz szükséged rá”, mondja a matróna, „Önellátók vagyunk. Megtanítunk vadászni.”

Minél följebb érnek, annál hangosabban rikoltoznak a toronyban a madarak. Egy verébszerű példány Georg Horwath csuklóján landol, és kukacokat csipked a tenyeréből. Egy második, parányi, a mutatóujján köt ki, egy harmadik mindkettőt elzavarja. Georg Horwath földobja a levegőbe a kukacokat; káoszt remél, a káosz elmarad.

Egy nyíláson át kimászik a torony tetejére, a napra. „Miért néznek az emberek napsütésben *így*?” Beárnyékolja a szemét a kezével, kicsit vár, majd ráhajtja a kezét a szemére, és azt mondja: „Ha *így* néznénk, nem látnánk semmit.”

A matróna nevet vagy nem nevet. Még mindig eltakart szemmel Georg Horwath ismét hallja a *kopkopp*-ot. Leveszi a kezét a szeméről, és az erdő irányába mutat, nagyjából. „Ott”, mondja, és újra nekikészül, meg akarja kérdezni, hogyan írná le valaki olyan, mint a matróna, valaki, aki kiismeri magát, hogy írná le a hangot, ekkor a raj újjaformálódik, a körből nyíl lesz, rend, amely erőt sugároz, a madarak süvítve visszazárguldanak a toronyhoz.

A matróna átfogja Georg Horwath derekát, ragadozómadár-karja Georg Horwath átizzadt inge alá fúrja a csőrét. „Tudom”, mondja, „mi keresel”. Egy távcsövet nyújt oda neki.

A raj gyorsan közeledik, a madarak már a tisztás fölött vannak, hozzák magukkal a sikertelen vadászat dühét, megcélozzák Georg Horwath szemét. A matróna leveszi a kalapját, leoldja a haját. A hajzuhatag finom szálú, hosszú és százzszínű.

És Georg Horwath megtalálta. Megvan a harkály, Horwath olyan közelinek látja a távcsőben, vertikálisan egy fatörzsön, a rikító kis fej, *kopkopp*, a fát, *kopkopp*, micsoda sebességgel!

„A szókeüstökű harkály”? károgja a matróna.

És a madárraj elárasztja a Georg Horwath pillantása által befogott világkivágatot, rajtaütnek a madarak, verdesik a szemét, a száját, száz meg száz tollas test melege kúszik be a ruhája, a bőre alá; nem fáj, nem fáj, és az állatok eltűnnek a toronyban, egyetlenegy kivétellel: az az olyannyira fehér a zöld fejével a matróna hajában telepszik le, és elfészkelődik egy vastag hajtincsben.

„Pica-pau-de-cabeça-amarela”, éneklí a matróna. „Ez a fajta halkán kopácsol.”

(Tatár Sándor fordítása)

Németh Miklós: „A titkot űztük mindahányan”

